

Datum 22 september 2015

Onderwerp Wob-verzoeken gehouden en niet-gehouden dieren Oostvaardersplassen

Behandeld door

Ons kenmerk DR2015-1257

Uw kenmerk wob/2015-07-90 en wob/2015-08-95

Bijlagen

Geachte heer ,

Op 23 juli 2015 heeft de NVWA een verzoek van u ontvangen op grond van de Wet openbaarheid van bestuur (hierna: Wob). U vraagt om toezending van documenten die gaan over of betrekking hebben op de hoeveelheid 'gehouden dieren' in de Oostvaardersplassen, de hoeveelheid bijzondere gevallen die zich voor hebben gedaan waarbij 'gehouden dieren' werden gedood op grond van een ontheffing van Gedeputeerde Staten van de provincie Flevoland, de identificatie per dier (zoals oornummer, chip etc.) en de dodingsmethode (euthanasie dan wel afschot-advies). Uw verzoek is op 18 augustus door de NVWA ter verdere behandeling aan Staatsbosbeheer doorgestuurd. De NVWA heeft u hiervan op de hoogte gesteld. Staatsbosbeheer heeft u op 20 augustus een ontvangstbevestiging gestuurd en in dezelfde brief de termijn voor het besluit met vier weken verdaagd.

Op 27 augustus heeft Staatsbosbeheer een verzoek van u ontvangen op grond van de Wob. U vraagt hierin om toezending van documenten die gaan over of betrekking hebben op de hoeveelheid 'niet-gehouden dieren' in de Oostvaardersplassen, de hoeveelheid bijzondere gevallen die zich voor hebben gedaan waarbij 'niet-gehouden dieren' werden gedood op grond van een ontheffing van Gedeputeerde Staten van de provincie Flevoland, de identificatie per dier (zoals oornummer, chip etc.) en de dodingsmethode (euthanasie dan wel afschot-advies). Op 4 september heeft u een ontvangstbevestiging ontvangen.

In deze brief reageer ik op beide Wob-verzoeken.

Op 15 februari 2007 heeft het gerechtshof Den Haag uitspraak gedaan in een kort geding dat door de Dierenbescherming was aangespannen tegen de Staat en Staatsbosbeheer. Het Hof heeft bepaald dat de in de Oostvaardersplassen levende grote grazers niet als gehouden dieren moeten worden beschouwd. U vindt deze uitspraak op www.rechtspraak.nl onder nummer ECLI:NL:GHSGR:2007:AZ9246. Gelet hierop bezit Staatsbosbeheer geen documenten die gaan over of betrekking hebben op de hoeveelheid gehouden dieren in de Oostvaardersplassen. Ik kan u dan ook geen documenten hierover toezenden. Hiermee heb ik besloten op uw verzoek van 23 juli 2015 aan mij doorgestuurd door de NVWA.

Uit de uitspraak van het Gerechtshof blijkt dat de in de Oostvaardersplassen levende grote grazers niet-gehouden dieren zijn.

Over het beheer van de grote grazers in de Oostvaardersplassen is een aantal belangrijke documenten verschenen. In 2006 heeft de International Committee on the management of the large herbivores in the Oostvaardersplassen (ICMO) een rapport getiteld "Reconciling nature and human interests". In 2010 gevolgd door het evaluatierapport van de tweede internationale commissie (ICMO2), getiteld "Natural processes, animal welfare, moral aspects and management of the Oostvaardersplassen". De aanbevelingen van ICMO2 zijn vertaald in een managementplan Oostvaardersplassen 2011-2015. Hierin staat op welke manier de aanbevelingen van de evaluatie geïmplementeerd zullen worden. Een van de acties is om over te gaan van tot vroeg reactief beheer om de welzijnssituatie van de grote grazers te verbeteren. Hiervoor is een protocol opgesteld, het zogenaamde protocol vroeg reactief beheer Oostvaardersplassen. Alle in de alinea genoemde documenten staan op de website van Staatsbosbeheer, met uitzondering van het protocol tot vroeg reactief beheer. Door de plaatsing op de site zijn de beide ICMO-rapporten en het managementplan al openbaar gemaakt. Het protocol vroeg reactief beheer Oostvaardersplassen maak ik hierbij ook openbaar. Voor de ICMO-rapporten en het managementplan verwijs ik u naar de website (www.staatsbosbeheer.nl/overstaatsbosbeheer/dossiers/oostvaardersplassen-beheer/feiten-en-cijfers) waar de informatie in een voor u gemakkelijk toegankelijke vorm al beschikbaar. Het protocol heb ik als bijlage bij deze brief gevoegd.

Om het beheer te kunnen uitvoeren heeft Staatsbosbeheer in 2010 een ontheffing ex artikel 68 van de Flora en faunawet voor het doden van edelherten met een geweer voorzien van een geluiddemper ter Voorkoming van onnodig lijden gekregen van de provincie. In 2014 is deze vergunning ambtshalve aangepast. Daarnaast beschikt Staatsbosbeheer over een ontheffing artikel 4 van de Wet wapens en munitie van de dienst Justis. Deze documenten vallen onder de reikwijdte van de Wob. Ik heb besloten tegemoet te komen aan uw verzoek en de informatie openbaar te maken met uitzondering van de daarin vermelde persoonsgegevens. U treft een kopie van de beide ontheffingen van de provincie en die van de dienst Justis als bijlage bij deze brief aan.

Staatsbosbeheer publiceert in het winterseizoen maandelijks een overzicht op zijn website van de hoeveelheid grote grazers die in die maand gestorven zijn. Er wordt ook aangegeven of de dieren een natuurlijke dood zijn gestorven dan wel zijn afgeschoten. Ook wordt een jaarverslag gepubliceerd. Daarin zijn ook de geboortecijfers opgenomen en wordt er nog veel meer verteld over de ontwikkelingen in het gebied. Dat verslag beslaat de periode van 1 mei tot en met 30 april van het jaar erna. Het jaarverslag van 2013-2014 staat op de website. Dat van 2014-2015 verwacht ik deze maand. Door de plaatsing op de site is deze informatie over de aantallen niet-gehouden dieren al openbaar gemaakt. De informatie is al hier www.staatsbosbeheer.nl/overstaatsbosbeheer/dossiers/oostvaardersplassen-beheer/feiten-en-cijfers op een voor u al gemakkelijke vorm beschikbaar.

Het beheer van de grote grazers in de Oostvaardersplassen en de informatie over de aantallen en de dodingsmethode is in de hier genoemde documenten vastgelegd. Een groot aantal is al openbaar, andere heb ik op basis van uw verzoek openbaar gemaakt met uitzondering van de in de documenten vermelde persoonsgegevens. Gelet art 10 onder de aanhef en lid 2 sub 2 Wob ben ik van mening dat bekendmaking

van deze gegevens niet opweegt tegen de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van de genoemde personen. Hiermee heb ik besloten op uw verzoek van 26 augustus 2015.

Indien u het met dit besluit niet eens bent, kunt u binnen zes weken na verzending van dit besluit schriftelijk bezwaar maken bij de Directeur Staatsbosbeheer. Ook een andere belanghebbende kan tegen dit besluit bezwaar maken. Het bezwaarschrift kan worden gezonden aan de Directeur Staatsbosbeheer. U wordt verzocht een afschrift van dit besluit bij het bezwaarschrift te voegen.

Graag nodig ik u uit om een keer zelf te komen kijken naar ons beheer van de Oostvaardersplassen. U kunt dan ook al uw vragen die de documenten wellicht nog bij u oproepen stellen. Als u van deze uitnodiging gebruik wilt maken, kunt u contact opnemen met de boswachter van de Oostvaardersplassen [REDACTED]. Hij is bereikbaar op telefoonnummer [REDACTED] en via e-mail op [REDACTED].

Met vriendelijke groet,
de directeur, namens deze,

[REDACTED]
mr. C.J. Dosker
Divisiel directeur

Bijlage 1 beschikbare documenten Wob-verzoek niet gehouden dieren Oostvaardersplassen

Nr	Datum	Document	Onderwerp	Verstrekt/geweiderd/al openbaar
1.	22-6-2006	Rapport	Reconciling nature and humane interests	Al openbaar via website
2.	22-11-2010	Rapport	Natural processes, animal welfare, moral aspects and management of the Oostvaardersplassen	Al openbaar via website
3.	13-12-2013	Plan	Managementplan Oostvaardersplassen 2011-2015	Al openbaar via website
4.	9-1-2011	Protocol	Protocol vroeg reactief beheer oostvaardersplassen	Verstrekt
5.	26-8-2010	Brief	ontheffing ex artikel 68 van de Flora en faunawet voor het doden van edelherten met een geweer voorzien van een geluiddemper ter Voorkoming van onnodig lijden	Vertrekt m.u.v. de opgenomen persoonsgegevens
6.	29-4-2014	Brief	Flora en faunawet; gewijzigde ontheffing afschot edelherten Oostvaardersplassen	Vertrekt m.u.v. de opgenomen persoonsgegevens
7.	14-3-2014	Brief	ontheffing artikel 4 van de Wet wapens en muniti	Vertrekt m.u.v. de opgenomen persoonsgegevens
8.	Diverse	Verslagen	Maand mei 2014-april 2015 en jaarverslagen 2010-2011, 2011-2012, 2012-2013 en 2013-2014	Al openbaar via website

Protocol vroeg reactief beheer Oostvaardersplassen

Versie 1.1

Dit protocol is vastgesteld door de Directeur Staatsbosbeheer, gehoord hebbende het advies van de beheeradviescommissie Oostvaardersplassen van 7 januari 2011. Uit de brief van de beheeradviescommissie: "De beheeradviescommissie constateert dat met dit protocol op de juiste wijze invulling wordt gegeven aan de aanbeveling van ICMO2 om over te gaan naar een methode van vroeg reactief beheer van de grote grazers in het Oostvaardersplassengebied. Wij adviseren u dan ook uw beheer zo snel mogelijk conform dit protocol uit te voeren."

Twee kleine tekstuele wijzingen zijn doorgevoerd.

Chris Kalden, directeur Staatsbosbeheer, 19 januari 2011

Staatsbosbeheer
Versie 1.1, d.d. 19 januari 2011

Inhoud

1. Inleiding
2. Proces naar een nieuw protocol
3. Doelstellingen vroeg beheer
4. Uitwerking vroeg reactief beheer
5. Uitvoeringschema vroeg reactief beheer
6. Operationele uitvoering vroeg reactief beheer

Bijlagen

Bijlage 1.	Kaart Oostvaardersplassen
Bijlage 2.	Geraadpleegde personen.
Bijlage 3.	Operationele afspraken en veiligheid

1. Inleiding

Het natuurgebied Oostvaardersplassen is van groot internationaal belang op het gebied van de biodiversiteit. Het is een Europees beschermd gebied (Natura 2000) waar met name de vogelwaarden van groot belang zijn. In het natuurgebied Oostvaardersplassen zijn natuurlijke processen een essentieel onderdeel van het in stand houden en ontwikkelen van de natuurwaarden. De grote grazers die in de Oostvaardersplassen leven, de Edelherten, Konikpaarden en Hekcrunderen, spelen hierin een belangrijke rol. Zoveel als mogelijk wordt deze dieren de ruimte geboden om op een natuurlijke wijze te leven. Dit geldt voor de perioden van overvloed zoals de zomer en herfst, maar ook voor de perioden waarin voedsel en dekking schaars zijn zoals de winter en het vroege voorjaar. Het welzijn van de Edelherten, Konikpaarden en Hekcrunderen is regelmatig onderwerp van gesprek. In maart 2010 heeft de Tweede Kamer verzocht om een versnelde evaluatie van het bestaande beheer dat gebaseerd is op de adviezen van de International Committee on the Management of the Oostvaardersplassen (ICMO, 2006). De evaluatie van het beheer is in 2010 uitgevoerd door een nieuwe ICMO-commissie (ICMO2) onder leiding van de heer Gabor. Op 22 november 2010 heeft de ICMO2-commissie haar bevindingen aangeboden aan Staatssecretaris Bleker van Economie, Landbouw en Innovatie (EL&I). Staatssecretaris Bleker heeft Staatsbosbeheer verzocht een aantal aanbevelingen uit te werken. In dit protocol is de aanbeveling om te komen tot "early reactive culling" uitgewerkt en vertaald in een operationeel protocol.

ICMO aanbeveling early reactive culling

Adapt a new strategy of early reactive culling which takes into account environment conditions and start implementing it on december 15 (2010). This includes culling animals that are visibly in poor condition or with deviant behaviour before unnecessary suffering occurs in late winter. Apply the same strategy to all the three species.

2. Proces naar een nieuw protocol

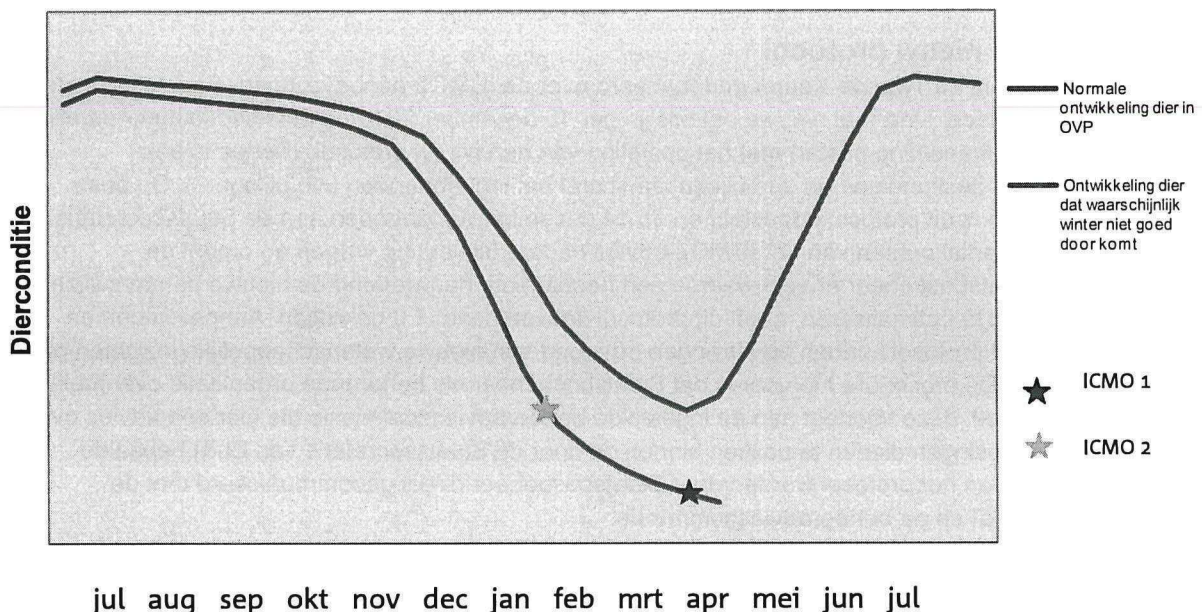
Op 1 december 2010 is in de Tweede Kamer gedebatteerd over de ICMO2 aanbevelingen. Gezien de korte termijn (ICMO advies luidde: start met nieuwe beleidslijn per 15 december 2010) is Staatsbosbeheer parallel aan de parlementaire behandeling gestart met het opstellen van een nieuw protocol. Hiertoe is een bijeenkomst belegd met deskundigen en een bijeenkomst met belanghebbenden (zie bijlage 2). Op basis van deze bijeenkomsten is dit protocol opgesteld en op 14 december aangeboden aan de Staatssecretaris van EL&I. Omdat een aantal punten van het ICMO2-advies nadere uitwerking vragen en omdat de Staatssecretaris en Staatsbosbeheer er veel waarde aan hechten om nauwlettend de nieuwe beheerswijze te evalueren en zonodig te optimaliseren, heeft dit protocol de werknaam 1.0 gekregen. Aanpassingen en aanscherpingen van het protocol kunnen plaatsvinden op grond van nieuwe wetenschappelijke inzichten of ervaringen uit het veld. De procedure hiervoor is dat Staatsbosbeheer als beherende organisatie eventuele voorstellen hiertoe opstelt, deze voorlegt aan de ingestelde beheeradviescommissie die hier een advies over geeft. Eventuele aanpassingen dienen te passen binnen de door de Staatssecretaris van EL&I bepaalde kaders. Aanpassingen van het protocol worden door Staatsbosbeheer direct gecommuniceerd met de Staatssecretaris van EL&I en de beheeradviescommissie.

3. Doelstellingen vroeg reactief beheer

Het vroeg reactief beheer heeft als primair doel om onnodig en langdurig lijden van de grote grazers maximaal te beperken. Onder 'lijden' wordt hierbij verstaan, dat dieren aan omstandigheden worden blootgesteld, die hun natuurlijk aanpassingsvermogen overschrijden. (Dat is bijvoorbeeld het geval als een dier aan een voedseltekort wordt blootgesteld, terwijl zijn vetreserve al is verbruikt.) Onder 'onnodig, langdurig lijden' wordt verstaan, als er niet ingegrepen wordt op het moment dat herkenbaar is, dat het aanpassingsvermogen van een dier wordt overschreden en ingrijpen wel mogelijk is.

Naast het primaire doel om onnodig en langdurig lijden maximaal te beperken, wordt ook beoogd om in de Oostvaardersplassen zoveel mogelijk uit te gaan van natuurlijke selectie binnen en ontwikkeling van de populatie grote grazers. De natuurlijke processen binnen de OVP bepalen daarbij hoeveel dieren er op een bepaald moment kunnen leven (en dat kan fluctueren per jaar en door de tijd) en welke dieren bijvoorbeeld de komende winterperiode niet zullen overleven. Terwijl het eerder vastgestelde management van laat reactief beheer erop gericht was de natuurlijke processen zo lang mogelijk door te laten gaan, zal nu veel eerder ingegrepen worden door dieren al dan af te schieten als er eerste duidelijke signalen zijn dat individuele dieren weinig perspectief hebben om te overleven. Hierbij speelt naast de dierconditie ook de omstandigheden van de omgeving (omgevingsconditie) een belangrijke rol.

Dit protocol is gedurende het gehele jaar operationeel. Echter het meeste impact zal er in de winterperiode zijn, omdat het aanpassingsvermogen van de grote grazers tijdens deze periode onder grote druk staat. In de praktijk zal dit er toe leiden dat - waar afschot op basis van het vigerende protocol met name plaatsvond in de maanden maart en april - er een verschuiving naar eerder in het jaar zal gaan plaatsvinden. Beoogd wordt om een intensief toezicht op de conditie van de grote grazers het beheer vooral in de periode januari-februari te laten plaatsvinden. Effect hiervan is dat dieren die met een zekere waarschijnlijkheid de winter niet zullen overleven niet onnodig en langdurig in een slechte conditie zullen verkeren.

Hierbij dient opgemerkt te worden dat niet te voorkomen is dat er toch ook dieren op een natuurlijke wijze zullen sterven aan het einde van de winter. Een plotselinge verslechtering van de conditie kan optreden. Dit gebeurt overal in de natuur, waarbij een plotselinge verslechtering inhoudt dat er geen sprake is van langdurig lijden. Verder wordt bij het vroeg reactief beheer geaccepteerd dat niet uit te sluiten is dat er dieren geschoten worden die mogelijk toch de winter overleefd zouden hebben. In de praktijk is in eerdere jaren gebleken dat er ieder jaar dieren zijn die ondanks een slechte conditie toch in staat zijn de winter te overleven.

4. Uitwerking vroeg reactief beheer

In het advies van ICMO2 wordt geadviseerd om in het uit te voeren beheer en het op te stellen protocol rekening te houden met een tweetal hoofdpunten:

- Dierconditie (uiterlijke conditiescore en gedrag)
- Omgevingsconditie (populatie-dichtheid, voedselbeschikbaarheid, beschutting en weercondities).

Het ICMO heeft hiervoor het volgende schema opgesteld (blz 36 ICMO2 Advies):

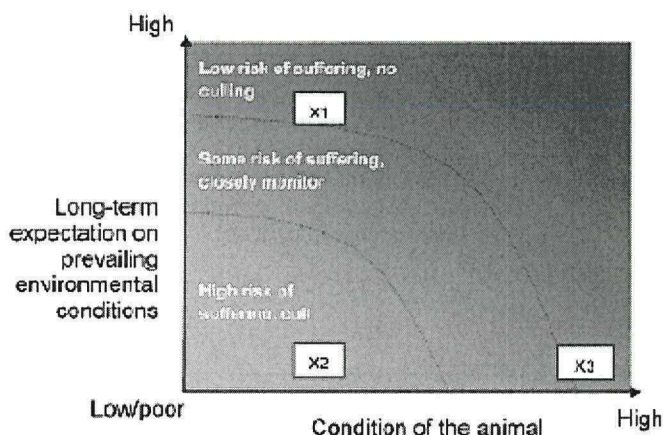

Figure 3.1. Phase plane showing the trade-off between animal condition and long-term expectation on prevailing conditions in determining the need to prevent long-term unnecessary suffering by reactive culling. By way of example: an animal that is in very poor body condition but experiencing good environmental conditions (X1) would not be culled, while an animal with the same body condition but in harsh long-term environmental conditions (X2) will be culled. By contrast, another animal which is in good body condition under the same harsh environmental conditions will not be culled (X3).

Kern van het ICMO2 advies is dat onderkent wordt dat de dierconditie gedurende het jaar sterk verandert. Zo loopt de conditie van de dieren normaal gesproken terug in de winter en wordt weer goed in voorjaar en zomer. Dit is een natuurlijk proces, dat plaatsvindt binnen de grenzen van het aanpassingsvermogen van grazers. Er is hierbij geen sprake van onnodig lijden, als de dieren in de gelegenheid worden gesteld adequaat te kunnen reageren op slechte omgevingscondities. Voldoende beschutting is hierbij voor de grazers een vereiste. Een sterk teruggelopen conditie van de dieren waarbij de omgevingsfactoren (bv voedsel, beschutting, weersomstandigheden) nog voor een langere periode sterk negatief zullen blijven en er derhalve weinig of geen perspectief is voor de dieren om hier op een succesvolle manier mee om te kunnen gaan, wordt als onnodig lijden en dus als niet acceptabel beschouwd. Het nieuwe afschotprotocol maakt in essentie geen onderscheid naar het moment in het seizoen, omdat onnodig lijden op ieder moment van het jaar maximaal beperkt zal worden. Mocht er in een periode van het jaar, waarin de dieren in een prima conditie zijn een calamiteit (bv een grootschalige overstroming) zijn waardoor de omgevingsfactoren zodanig slecht zijn dat er geen perspectief is, dan leidt dit afwegingskader tot passende ingrepen. Omgekeerd zal een dier ondanks goede omgevingsomstandigheden worden afgeschoten, als het in een zodanig slechte conditie verkeert, dat het zeer waarschijnlijk niet zal overleven. Vanzelfsprekend zullen echter de omgevingconditie en de dierconditie met name in de winterperiode teruggelopen waardoor feitelijk ingrijpen in grotere omvang in de winterperiode zal plaatsvinden.

5. Uitvoeringschema vroeg reactief beheer

5.1 Dierconditie

Er zijn mondiaal diverse beschrijvingen operationeel om de individuele conditie van dieren te beschrijven. Deze beschrijvingen zijn veelal specifiek gemaakt per diersoort en vaak gericht op gehouden dieren. De conditiebepaling die in dit protocol gehanteerd wordt, is primair gericht op de leefomstandigheden in de Oostvaardersplassen. De classificatie is opgebouwd uit een combinatie van visueel beeld en gedragskenmerken.

Dierconditie	Lichamelijke kenmerken	gedragskenmerken
Dierconditie 1 (slecht)	• Doornuitsteeksels als tanden van een zaag • Zeer sterk ingevallen bedekking tussen doorn- en dwarsuitsteeksels • Zeer sterk ingevallen buikvulling • Bedekking tussen heupbeen en zitbeen ernstig ingevallen, geen vlees aanwezig • Zitbeenderen zeer prominent met diepe V-vormige holte onder de staart	• Bewegingsgedrag: zeer traag, onregelmatige bewegingen, struikelen vaak, niet vast op de benen • Onderzoekend gedrag: gedesoriënteerd, apathisch • Sociaal gedrag: afgezonderd • Foerageergedrag: geen
Dierconditie 2 (slecht - matig)	• Doornuitsteeksels als duidelijk zichtbaar • Sterk ingevallen bedekking tussen doorn- en dwarsuitsteeksels • Sterk ingevallen buikvulling • Bedekking tussen heupbeen en zitbeen duidelijk ingevallen, weinig vlees aanwezig • Zitbeenderen prominent met diepe, bijna V-vormige holte onder de staart	• Bewegingsgedrag: traag, onregelmatige bewegingen, struikelen vaak, minder vast op de benen • Onderzoekend gedrag: gedesoriënteerd, niet alert, passief • Sociaal gedrag: volgt de groep vertraagd • Foerageergedrag: geen
Dierconditie 3 (matig)	• Doornuitsteeksels individueel te onderscheiden • Duidelijk ingevallen bedekking tussen doorn- en dwarsuitsteeksels • Sterk ingevallen buikvulling • Bedekking tussen heupbeen en zitbeen sterk ingevallen, zeer licht bekleed • Zitbeenderen prominent U-vormig, holte onder de staart	• Bewegingsgedrag: minder krachtige bewegingen, • Onderzoekend gedrag: licht passief • Sociaal gedrag: minder interactief, wel in de buurt van de groep • Foerageergedrag: blijvend op zoek naar voedsel
Dierconditie 4 (matig - goed)	• Doornuitsteeksels individueel te onderscheiden • Duidelijk ingevallen bedekking tussen doorn- en dwarsuitsteeksels • Enigszins ingevallen buikvulling • Bedekking tussen heupbeen en zitbeen enigszins ingevallen, licht bekleed • Zitbeenderen prominent U-vormig, holte onder de staart	• Bewegingsgedrag: krachtige bewegingen, • Onderzoekend gedrag: actief • Sociaal gedrag: matig interactief, wel in of bij de groep • Foerageergedrag: blijvend op zoek naar voedsel
Dierconditie 5 (goed)	• Geraamte en bedekking goed in balans • Doornuitsteeksels niet meer goed te onderkennen • Geen afzonderlijke dwarsuitsteeksels zichtbaar • Geen ingevallen buikvulling • Bedekking tussen heupbeen en zitbeen licht tot goed bekleed	• Bewegingsgedrag: goed gecoördineerd, krachtig • Onderzoekend gedrag: alert, reagerend op aanwezigheid mensen of andere dieren • Sociaal gedrag: interactief, verzorgt zichzelf, in de groep • Foerageergedrag: passend bij

	• Zitbeenderen afgerond, ondiepe holte onder de staart	omgeving
--	--	----------

5.2 Omgevingsconditie.

Naast de diercondities zijn de omgevingsfactoren van belang voor het waarderen van de welzijnssituatie van de dieren. In het ICMO2 rapport zijn de volgende omgevingsfactoren hierbij benoemd:

- Beschikbaarheid van voedsel in relatie tot de populatiedichtheid
- De aanwezigheid van beschutting voor slechtweersomstandigheden
- De weersituatie (ook daarin meegenomen de lange termijn verwachtingen)

In het protocol zal gewerkt worden met een samengestelde waardering van de bovenstaande factoren. Hiervoor is gekozen omdat niet één aspect van de omgevingsfactoren bepalend is, maar vooral de combinatie. Als voorbeeld: als de weersituatie slecht is, hoeft dit op zichzelf niet negatief te zijn, als er bijvoorbeeld voldoende beschutting is. Of als de voedselsituatie slecht is, is dit ernstiger als ook de weersvooruitzichten voor de lange termijn slecht zijn.

De waardering van de omgevingscondities is als volgt opgebouwd:

Omgevingsfactor	Waardering (punten)	Beschrijving
Voedsel	Goed Matig Slecht	Optimale beschikbaarheid voor 100% van de dieren Beschikbaarheid voor 50% van populatiebehoefte Vrijwil geen voedsel aanwezig
Beschutting	Goed Matig Slecht	Goede beschutting voor 100% van de dieren Beschutting voor 50% van de populatiebehoefte Vrijwel geen beschutting aanwezig
Temperatuur	Goed Matig Slecht	Wisselend, binnen aanpassingsvermogen Extreem, periode 5 tot 10 dagen Extreem, periode meer dan 15 dagen
Wind	Goed Matig Slecht	Wisselend, binnen aanpassingsvermogen Periode tot 5 dagen, meer dan windkracht 5 Periode meer dan 10 dagen, meer dan windkracht 5
neerslag	Goed Matig Slecht	Weinig of wisselend neerslag Periode met meer dan 3 dagen neerslag Periode meer dan 5 dagen zware neerslag

5.3 Interactie dierconditie – omgevingsconditie.

In het navolgende schema zijn de dierconditie en de omgevingscondities samengebracht.

dierconditie	Omgevingsconditie							
	slecht							goed
5.00 (goed)								
4.00								
3.00	X							
2.00	X	X	X	X	X			
1.00 (slecht)	X	X	X	X	X	X	X	X

X = actief ingrijpen door middel van afschot.

Met behulp van het bovenstaande schema wordt nadrukkelijk een handvat geboden om naast de dierconditie ook de omgevingsconditie te benutten in de afweging om in te grijpen of niet. Het individuele dier wordt beoordeeld op dierconditie (lichamelijk en gedrag) en vervolgens wordt met behulp van het bovenstaande schema een zo goed mogelijke inschatting gemaakt of het aannemelijk is of het dier de komende periode kan doorstaan. Het bovenstaande schema zal continu aan de praktijk getoetst worden.

Aanvullend op het bovenstaande schema zijn voor een aantal bijzondere situaties additionele richtlijnen:

- **Ziekten en verwondingen.** Hoewel er in de Oostvaardersplassen een zeer laag ziektebeeld is (gebaseerd op oa secties door de Gezondheidsdienst voor Dieren) is er soms sprake van individuele dieren met een herkenbaar ziektebeeld. Het meest voorkomend is ataxie onder de edelherten. Indien er symptomen zijn die er op wijzen dat dieren een ziekte hebben die zal leiden tot (op termijn) de dood, zal actief ingegrepen worden (afschot). E.e.a in nauw overleg met de dierenarts. Dit geldt ook voor verwondingen (bv verwonde edelherten als gevolg van bronst: vorkelen).
- **Slecht ontwikkelde jonge dieren en zeer laat geboren dieren** (met name hertenkalfjes) Jonge dieren die bij het ingaan van de winter slecht ontwikkeld zijn, blijken een zodanig kleine kans te hebben om de winter te overleven dat vroegtijdig ingegrepen zal worden.

6. Operationele uitvoering van het vroeg reactief beheer

6.1 Verantwoordelijkheden

Staatsbosbeheer is verantwoordelijk voor de uitvoering van het beheer zoals beschreven in dit protocol. Het Districtshoofd Flevoland van SBB stuurt de uitvoering aan. De dagelijkse coördinatie van het beheer wordt uitgevoerd door de verantwoordelijke boswachter(s). Een nadere beschrijving van de uitvoering is opgenomen in bijlage 3. De Beheeradviescommissie monitort de uitvoering en adviseert hier over.

6.2 Veiligheid – publieke toegankelijkheid

In het vroeg reactief beheer staat het dierenwelzijn uitgangspunt. Beperkingen om niet te kunnen schieten indien dit noodzakelijk is, dienen zoveel mogelijk weggenomen te worden. Hiertoe zal Staatsbosbeheer de toegankelijkheid van het gebied voor het beheer vergroten (verbeteren / uitbreiden beheerswegen). Veiligheid voor zowel dienstdoende beheerders als publiek zijn randvoorwaardelijk. Omdat delen van het Oostvaardersplassengebied (en de beoogde aangekoppelde bosgebieden zoals Oostvaardersbos en Driehoek) voor publiek toegankelijk zijn, zullen maatregelen genomen moeten worden. In de periode waarin beheer (afschot) aan de orde is, zullen beperkingen ten aanzien van de toegankelijkheid onvermijdelijk zijn. Er zullen gebieden afgesloten worden, maar Staatsbosbeheer hecht er aan dat het publiek zo veel als verantwoord is (veiligheid, dierenwelzijn) het gebied kan blijven bezoeken. Voor de winterperiode 2010 - 2011 wordt voor de aan te sluiten gebieden voorsnog uitgegaan van de volgende keuzes.

Gebied	Maatregelen en openstelling
Oostvaardersbos	• Wandelpaden worden afgesloten • Doorgaand fietspad, uitkijkpunt opengesteld na 12.00 uur. • Indien noodzakelijk vanwege dierenwelzijn / veiligheid kan overgegaan worden tot volledige afsluiting
Driehoek	• Wordt afgesloten voor publiek • In de weekenden in de middag (na 12.00 uur) begeleide excursies
Kotterbos	• Indien opgesteld voor grazers wordt dit (kleine) gebied afgesloten voor publiek
Hollandse Hout	• Indien besloten wordt tot openstelling voor de grazers zullen nader te bepalen beperkingen aan de orde zijn voor publiek

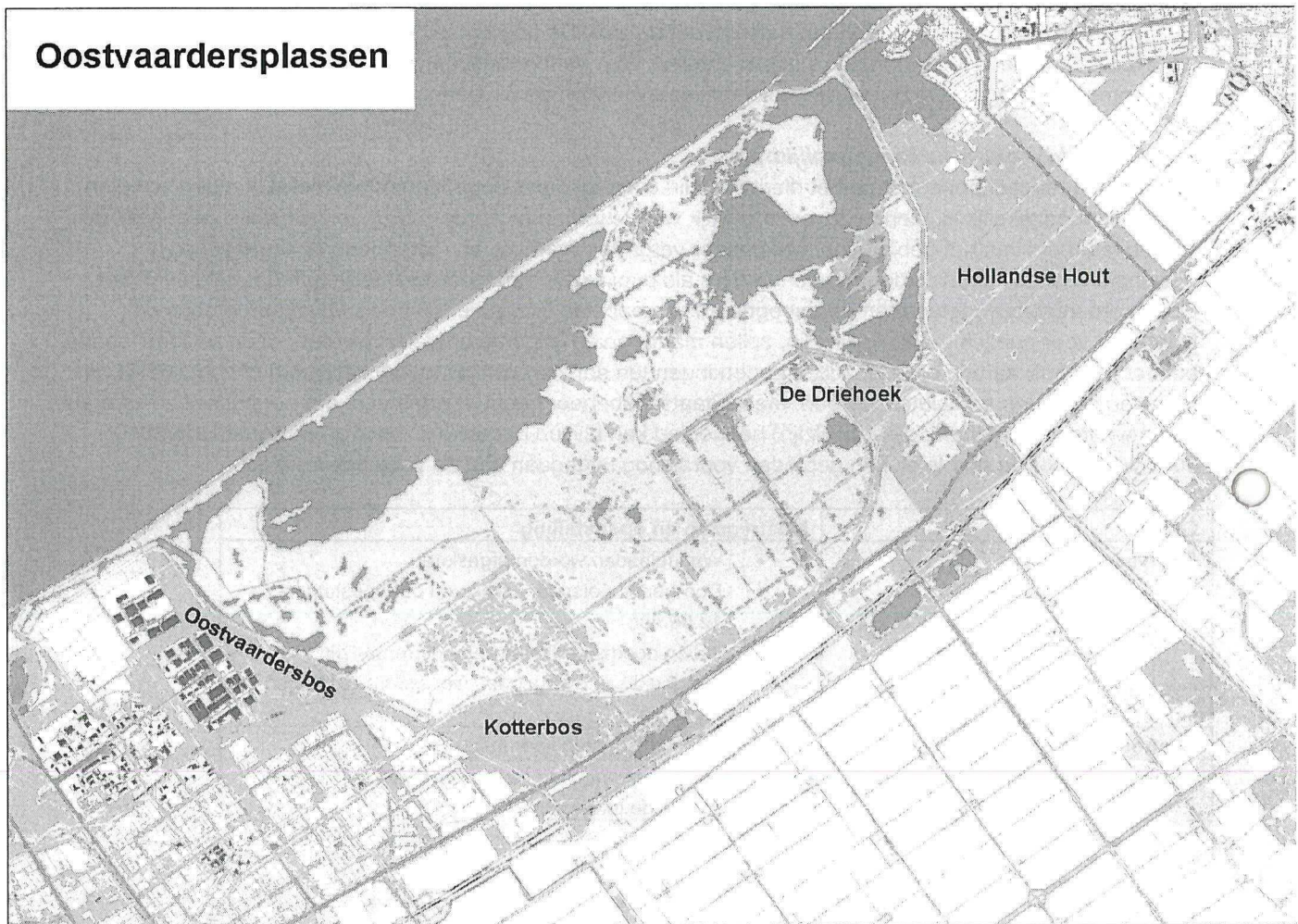
6.3 Middelen

Voor het afschot zijn bij Staatsbosbeheer kogelbuksen en een jachtgeweer met zogenaamde Brenneke patronen aanwezig.

6.4 Situatie waarin het protocol niet voorziet

Indien er zich omstandigheden voordoen waarin het protocol niet voorziet, zal de beheerder deze omstandigheden overleggen met het Districtshoofd Flevoland en vanuit deskundigheid handelen. Te allen tijde wordt van deze situaties schriftelijk verslag gedaan en bekend gemaakt aan de Beheeradviescommissie Grote Grazers. Dit kan leiden tot aanvulling / aanpassing van het protocol.

Bijlage 1. Kaart Oostvaardersplassen

Bijlage 2. Betrokken en geraadpleegde deskundigen / belanghebbenden

Deskundigen 1^e informatieronde:

[redacted] (Dierenarts)
[redacted] (Equine behaviour specialist, Equus research)
[redacted] (Sr. onderzoeker Vegetatie-, fauna-, en landschapsbeheer Alterra)
[redacted] (Boswachter Oostvaardersplassen)

Belanghebbenden:

[redacted] (Dierenbescherming)
[redacted] (Voorzitter Stichting Welzijn Grote Grazers)
[redacted] (Vereniging Het Edelhert)
[redacted] (Koninklijke Nederlandse Maatschappij voor Diergeneeskunde)

Supervisie

[redacted] (Professor of Animal Welfare & Laboratory Animal Science, Un. Utrecht)
[redacted] (Dierenarts Beekse Bergen, lid ICMO2 Commissie)

Bijlage 3. Operationele afspraken en veiligheid

Middelen

In de Oostvaardersplassen zijn kogelbuksen aanwezig die gebruikt kunnen worden. Indien noodzakelijk, kan eventueel ook gebruik worden gemaakt van een jachtgeweer met Brenneke patronen. De wapens staan opgeborgen in een braakvrije kast. Hierin worden munitie en kogelbuksen gescheiden bewaard. Wapens en munitie staan **ALTIJD** in dezelfde kast wanneer ze niet worden gebruikt. De bewaarplaats van de sleutels is bij de gebruikers bekend.

Afvoer

Geschoten Heckrunderen en Konikpaarden worden in beginsel afgevoerd. Daar waar de terrein-omstandigheden dit niet toelaten, kan hier in bijzondere situaties van afgeweken worden. De beheerder die een Heckrund of Konikpaard afschiet draagt ook de verantwoording voor het afvoeren van het kadaver uit het terrein. Hij kan dit aan anderen overdragen of zelf doen.

De Edelherten blijven in beginsel in het terrein liggen. Van de mannelijke dieren worden de geweistangen verwijderd. Hiermee worden mensen gedemotiveerd om geweien in de Oostvaardersplassen te gaan zoeken en mee te nemen, waardoor ongewenste verstoring plaatsvindt. Verplaatsing en/of afvoer van dode edelherten kan aan de orde zijn indien dit uit milieuhygiënische overwegingen dan wel recreatieve beleving aan de orde is.

Vastlegging gegevens

Van ieder dier worden op een voorgedrukt formulier de volgende gegevens vastgelegd door de medewerkers van Staatsbosbeheer die het afschot doen:

- a) diersoort
- b) geslacht
- c) leeftijd: zo nauwkeurig mogelijk
- d) locatie
- e) reden voor afschot
- f) eventuele bijzonderheden
- g) datum van afschot
- h) bij twijfel over de gezondheid wordt via de coördinator faunabeheer de dierenarts gebeld.
- i) in overleg met de coördinator faunabeheer worden dieren ten behoeve van een bepaling van de gezondheidsstatus aangeboden aan de Gezondheidsdienst voor Dieren

De boswachter Monitoring/coördinator faunabeheer zorgt voor aanlevering van de gegevens aan het Bureau Ontwikkeling en Beheer van het Staatsbosbeheer.

Veiligheid

Voor medewerkers van Staatsbosbeheer die bij het afschot betrokken zijn gelden strenge veiligheidsprocedures. De medewerker is verzekerd via de algemene verzekering van Staatsbosbeheer. Deze verzekering geeft wettelijke dekking voor de medewerkers van Staatsbosbeheer. M.a.w mocht de betrokken medewerker iets anders raken dan het beoogde doel en daarmee schade veroorzaken, dan is hij hiervoor verzekerd.

Dit betekent dat buiten de Oostvaardersplassen en niet in opdracht van Staatsbosbeheer er dan ook **NOOIT** met de Staatsbosbeheergeweren geschoten mag worden, want deze handeling is niet verzekerd.

Voor noodsituaties in opdracht van de politie, én in overleg met de coördinator faunabeheer, kan een uitzondering gemaakt worden. Er wordt alleen gewerkt conform geldende vergunningen.

De volgende veiligheidsregels moeten strikt worden opgevolgd:

- a) voordat men het terrein in gaat altijd kijken en op de hoogte stellen van wie er in het terrein is;
- b) als men het geweer uit de kast pakt, altijd controleren of het wapen ongeladen is;
- c) werking van het geweer vooraf controleren, controleren of er geen rommel voor of in de loop zit;
- d) geweer altijd ongeladen en met open grendel wegzetten.
- e) nooit omhoog schieten (bijvoorbeeld wanneer een dier op de kade staat);
- f) in principe naar binnen schieten richting het centrum van het gebied;
- g) zorg voor een goed kogelvanger, zandbult;
- h) niet schieten bij mist, slecht zicht en te weinig licht;
- i) in principe geen afschot wanneer er excursies zijn in het gebied, uitzonderingen daar gelaten;

- j) rij nooit met een doorgeladen wapen rond dat niet op safe staat;
- k) in principe niet met meerdere personen in één auto tijdens het afschot;
- l) bij ijs en sneeuw geldt er een verscherpt veiligheidsregime in verband met gladheid en afketsgevaar.

In het Oostvaarderbos (Fluitbos) /Driehoek / Kotterbos (en evt. Hollandse Hout) gelden de volgende aanvullende veiligheidsregels:

- a) ga na of er publiek in het gebied is;
- b) bij twijfel **NOOIT** schieten;
- c) hou er rekening mee dat als de kogel iets anders raakt dan het beoogde dier (tak, riet of boom) hij van baan kan veranderen (ook kleine afwijkingen kunnen grote gevolgen hebben);
- d) als het afschot gezien/gehoord wordt, altijd even contact op nemen met de bezoeker en uitleggen waarom het afschot gepleegd is;
- e) ook bij afvoer van het dier (wanneer men langs mensen rijdt) altijd even stoppen en uitleggen

" VEILIGHEID GAAT VOOR ALLES. "

Afschot in het veld

Kijk goed rond en volg het beslisschema.

Regels bij afschot:

- a) zorg voor een goede kogelvanger (naar beneden schieten);
- b) zorg dat een dier goed dwars staat en dat er niets achter of naast staat;
- c) beperk de schootsafstand tot maximaal 100 m;
- d) op korte afstand kan een schot op de kop bovenkant nek of oor worden afgegeven mits onder optimale omstandigheden (opgelegd);
- e) boven de 30 m altijd blad schieten (direct achter voorpoot omhoog en een hand er achter ter hoogte van de schouder). Nooit langs de voorloper omhoog, dit geeft verhoogde kans op loperschoten;
- f) bij niet te verklaren missers, altijd op nieuw inschieten bij voorkeur samen met een collega;
- g) blijf na het afschot het dier goed volgen, en kijk wat het effect is van het schot;
- h) nooit direct naar het dier toe gaan (dit geeft teveel relatie met gevaar/auto);
- i) in principe niet schieten in grote roedels, uitzonderingen daar gelaten;
- j) schiet niet als je niet voldoende in rust bent en voorkom het afgeven van een schot onder tijdsdruk of spanning;
- k) ga er vanuit dat wat je doet altijd bekend is bij collega's en publiek
- l) houdt er rekening mee dat niet iedereen geconfronteerd wil worden met afschot van een dier;
- m) wanneer er afschot plaats vindt direct voor een uitkijkbult en /of hut even naar de mensen toe voor uitleg / of vraag even een collega.

Personele structuur

Het districtshoofd is eindverantwoordelijk voor het faunabeheer in de Oostvaardersplassen.

De Boswachter I&M Grote Grazers is gedelegeerd verantwoordelijk, voor het daadwerkelijke afschot, gebruik van de kogelbuksen en zorg voor monitoring.

Wie afschot pleegt is op het moment van het schot daadwerkelijk verantwoordelijk voor de effecten van zijn schot. **M.a.w. de schutter is (wettelijk) verantwoordelijk. Deze verantwoordelijkheid is niet overdraagbaar.**

Algemene afspraken :

- a) deze instructie is bindend en kan niet naar eigen inzicht worden ingevuld;
- b) de boswachter I&M Grote grazers controleert en coördineert;
- c) als er iemand in het veld afschot pleegt is de coördinator faunabeheer altijd op de hoogte, daadwerkelijk op de hoogte gesteld of via de voicemail;
- d) als hij er niet is (ziekte, vakantie), delegeert hij zijn bevoegdheden /verantwoordelijkheden in overleg met het Districtshoofd;
- e) steekproefsgewijs controleert de coördinator faunabeheer het afschot aan de hand van het beslisschema en conditiescore. Na herhaalde fouten rapporteert hij dit aan het districtshoofd en volgt een gesprek met de betrokkene;
- f) bij overtreding van de veiligheidsinstructie vervalt direct de bevoegdheid van het gebruik van een dienstgeweer en het uitvoeren van afschot. Na een gesprek met het districtshoofd en coördinator faunabeheer wordt de bevoegdheid opnieuw gegeven of vervalt definitief;
- g) er worden geen afgeschoten dieren of delen daarvan meegenomen uit het veld c.q. vanaf de beheersgebouwen;
- h) de coördinator faunabeheer verzorgt de instructie en praktische opleiding;
- i) Bij uitbreiding van gebieden geldt in principe deze instructie.

In alle gevallen waarin deze instructie niet voorziet, beslist de coördinator faunabeheer in overleg met het Districtshoofd.

Betrokken medewerkers bij het afschot/ beheer fauna:

Districtshoofd	verantwoordelijk voor beheer OVP
Boswachter I&M	betrokken bij afschot
Boswachter VPR (2 personen)	betrokken bij afschot
Senior veldmedewerker beheer	betrokken bij afschot
Veldmedewerker (2 personen)	betrokken bij afschot
Medewerker BOB	op afroep beschikbaar

Dienst Justis
Ministerie van Veiligheid en Justitie

> Retouradres Postbus 20300 2500 EH Den Haag

Aan de politiechef van de regionale eenheid Midden-Nederland
Afdeling korpscheftaken

T.a.v. [redacted]
Postbus 8300
3503 RH UTRECHT

Justitiële uitvoeringsdienst
Toetsing, Integriteit en
Screening
Verlening & Toetsing (V&T)

Postbus 20300
2500 EH Den Haag
www.justis.nl

Contactpersoon
Klant Contact Centrum
T 088 998 2288
F 070 370 6047
frontdesk.justis@minvenj.nl

Datum 14 maart 2014
Onderwerp Verzoek ontheffing ex artikel 4 van de Wet wapens en munitie

Ons kenmerk
OWM 1269

Uw kenmerk
-

Geachte heer [redacted],

Bijlagen
Ontheffing

In antwoord op uw advies van 14 maart 2014 doe ik u hierbij toekomen mijn beslissing van vandaag, houdende de door mij verlengde ontheffing aan Staatsbosbeheer Regio Oost, ten deze vertegenwoordigd door de heer [redacted]. Ik verzoek u de ontheffing aan hem uit te reiken.

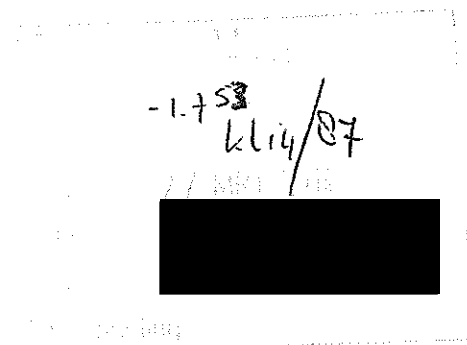
Bij beantwoording de datum en ons kenmerk vermelden. Wilt u slechts één zaak in uw brief behandelen?

Het afschrift is bestemd voor uw administratie.

Hoogachtend,
De Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie,
namens deze,

[redacted]

Afdelingsmanager V&T, wnd.

Dienst Justis
Ministerie van Veiligheid en Justitie

DE STAATSSECRETARIS VAN VEILIGHEID EN JUSTITIE,

Kenmerk: OWM 1269

Gelezen het verzoek van 20 februari 2014 van [REDACTED], namens Staatsbosbeheer Regio Oost, gevestigd te Deventer, om verlenging van de ontheffing op grond van artikel 4, eerste lid, onder e, van de Wet wapens en munitie, tot het voorhanden hebben, dragen en vervoeren van vier geluidsdempers, zijnde voorwerpen, zoals bedoeld in artikel 2, eerste lid, categorie I, sub 3°, van de Wet wapens en munitie;

Gezien het advies van 14 maart 2014 van de politiefchef van de regionale eenheid Midden-Nederland, namens de korpschef van de Nationale Politie (hierna de korpschef), waarin wordt geadviseerd de ontheffing te verlengen;

Gelet op het feit dat uit het verzoek van [REDACTED] blijkt dat er een redelijk belang is bij het voorhanden hebben, dragen en vervoeren van vier geluidsdempers;

Gelet op artikel 4, eerste lid, onder e, van de Wet wapens en munitie;

B e s l u i t :

I. Ontheffing zoals bedoeld in artikel 4, eerste lid, onder e, van de Wet wapens en munitie te verlenen aan Staatsbosbeheer Regio Oost, tot het voorhanden hebben, dragen en vervoeren van vier geluidsdempers, zijnde voorwerpen, zoals bedoeld in artikel 2, eerste lid, categorie 1, sub 3°, van de Wet wapens en munitie, teneinde deze geluidsdempers op de (jacht)vuurwapens te gebruiken in het object Oostvaardersplassen door de in de ontheffing genoemde gebruikers;

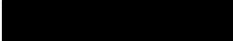
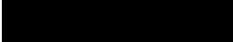
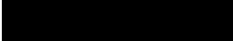
II. aan te wijzen als gebruikers van de geluidsdempers;

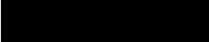
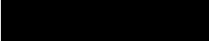
Naam : [REDACTED]
Voornaam : [REDACTED]
Geboortedatum : [REDACTED]
Geboorteplaats : [REDACTED]

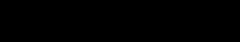
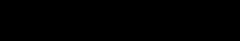
Naam : [REDACTED]
Voornamen : [REDACTED]
Geboortedatum : [REDACTED]
Geboorteplaats : [REDACTED]

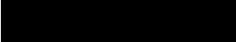
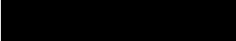
Naam : [REDACTED]
Voornamen : [REDACTED]
Geboortedatum : [REDACTED]
Geboorteplaats : [REDACTED]

Naam : [REDACTED]
Voornamen : [REDACTED]
Geboortedatum : [REDACTED]
Geboorteplaats : [REDACTED]

Naam :
Voornamen :
Geboortedatum :
Geboorteplaats :

Naam :
Voornamen :
Geboortedatum :
Geboorteplaats :

Naam :
Voornamen :
Geboortedatum :
Geboorteplaats :

Naam :
Voornamen :
Geboortedatum :
Geboorteplaats :

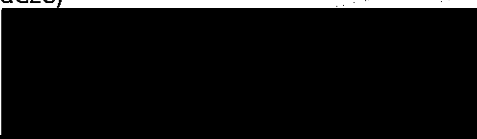
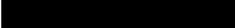
GELDIGHEIDSDUUR VAN DE ONTHEFFING: gerekend van 31 maart 2014 tot 31 maart 2019

VOORSCHRIFTEN:

1. De gebruikers van de ontheffing dienen een kopie van de ontheffing, een kopie van de door de Provincie Flevoland verleende ontheffing en een legitimatiebewijs bij zich te dragen en op verzoek te tonen aan de politie en/of toezichthouder;
2. Deze ontheffing komt te vervallen als op grond van artikel 80 van de Flora- en faunawet de ontheffing wordt gewijzigd of ingetrokken;
3. Bij intrekking of opzegging van de ontheffing dan wel bij opheffing van artikel 80 van de Flora- en faunawet worden de ontheffing en de daarin geluiddempers onverwijld ingeleverd bij de regionale eenheid Midden-Nederland;
4. Bij verhuizing wordt door houders hiervan onverwijld kennis gegeven aan de korpschef en de ontheffing ter wijziging aangeboden aan de Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie;
5. De gebruikers van de ontheffing houden zich strikt aan de bepalingen, gesteld bij of krachtens de Wet wapens en munitie, alsmede aan de in de ontheffing genoemde voorschriften.

Den Haag, 14 maart 2014

De Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie,
namens deze,

Afdelingsmanager V&T, wnd.

Postbus 55
8200 AB Lelystad

Telefoon
(0320)-265265

Fax
(0320)-265260

E-mail
provincie@Flevoland.nl

Website
www.flevoland.nl

Staatsbosbeheer Regio Oost
de [REDACTED]
Postbus 6
7400 AA DEVENTER

Datum

Bijlagen

Uw kenmerk

Ons kenmerk

26 AUG. 2010

2

1007812

Onderwerp

Flora- en faunawet; Ontheffing ex artikel 68 voor het doden van edelherten met een geweer voorzien van een geluiddemper ter voorkoming van onnodig lijden.

Geachte heer [REDACTED]

Op 20 mei 2010 hebben wij uw aanvraag ontvangen voor een ontheffing ex artikel 68 van de Flora- en faunawet. Uw aanvraag betreft het afschieten van edelherten, ter voorkoming van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren. Uw aanvraag betreft tevens het gebruik van een geluiddemper om daarmee verstoring van de grote grazers en de overige fauna van de Oostvaardersplassen tot een minimum te beperken.

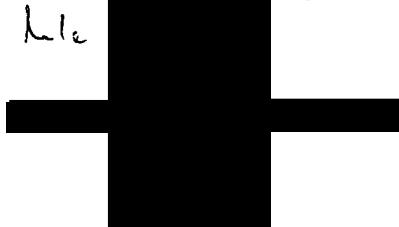
Hierbij doen wij u ons besluit toekomen. Tevens ontvangt u een afschrift van de kennisgeving zoals deze in week 35 2010 gepubliceerd zal worden.

Een afschrift van deze brief is ter kennisneming onder andere verzonden aan het Faunafonds, Stichting Faunabeheereenheid Flevoland en het Ministerie van Justitie.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Flevoland,
namens deze,
het hoofd van de afdeling Milieu en Water

[Handwritten signature]

Besluit van GEDEPUTEERDE STATEN VAN FLEVOLAND op een verzoek voor een ontheffing op grond van artikel 68 van de Flora- en faunawet.

Inhoudsopgave

- A. Onderwerp aanvraag
- B. Wettelijk kader
- C. Beleid
- D. Inhoudelijke beoordeling aanvraag
- E. Advies Faunafonds en reactie Provincie
- F. Besluit
- G. Kennisgeving en afschriften
- H. Bezwaar
- I. Slotopmerkingen
- J. Ondertekening

A. Onderwerp aanvraag

Op 20 mei 2010 ontvingen wij het verzoek van de [REDACTED], regiodirecteur van Staatsbosbeheer regio Oost, voor een ontheffing ex artikel 68 van de Flora- en faunawet voor het doden van edelherten (*Cervus elaphus*) met een geweer voorzien van een geluiddemper ter voorkoming van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren.

In de aanvraag wordt een periode genoemd van 1 jaar, maar naar aanleiding van mondeling overleg is duidelijk geworden dat hier sprake is van een verschrijving. Per e-mail heeft de faunabeheerder van Staatsbosbeheer, dhr. [REDACTED], bevestigd, dat de aanvraag ingediend wordt voor de maximaal toegestane periode, zijnde 5 jaar. Tevens heeft hij - eveneens per e-mail - nog een tweetal namen toegevoegd aan de lijst van personen, die gebruik zullen maken van de ontheffing.

Overwegingen aangaande het verzoek

Op 22 maart 2005 hebben Gedeputeerde Staten aan Staatsbosbeheer Directie Oost een ontheffing verleend voor het gebruik van een geluiddemper bij afschot van edelherten in de Oostvaardersplassen ter voorkoming van onnodig lijden.¹ Deze ontheffing liep tot en met 1 april 2010. De huidige aanvraag moet gezien worden als een vervolg op deze eerdere ontheffing.

Deze aanvraag is net zoals de oorspronkelijke aanvraag tweeledig van aard. Allereerst betreft het een verzoek om verzwakte, gewonde of zieke dieren te mogen doden met het geweer. Ten tweede betreft het een verzoek om een geweer te gebruiken dat is voorzien van een geluiddemper, om zodoende onnodige verstoring bij het afschieten van dieren te voorkomen. In onze overwegingen worden beide aspecten zo veel mogelijk afzonderlijk behandeld.

B. Wettelijk kader

De Flora- en faunawet in samenhang met het Besluit beheer en schadebestrijding dieren

Artikel 2 van de Flora- en faunawet (hierna Ffwet) omschrijft de algemene zorgplicht voor in het wild voorkomende planten en dieren. Lid 2 van dit artikel stelt:

De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora en fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijke handelingen achterwege te laten voorzover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voorzover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

In artikel 4, lid 1a van de Ffwet zijn alle van nature in Nederland voorkomen soorten zoogdieren, met uitzondering van gedomesticeerde dieren, aangemerkt als inheemse beschermde diersoort.

¹ Ontheffing ex artikel 68 Flora- en faunawet voor het gebruik van een geluidgeluiddemper bij voorkoming van onnodig lijden van edelherten, ROV/05.030253/A

In de Bekendmaking lijsten beschermde inheemse diersoorten² wordt het Edelhert vermeld als een van nature in Nederland voorkomend zoogdier.

Artikel 9 van de Ffwet verbiedt het doden, verwonden, vangen, bemachtigen en het hiertoe opsporen van dieren, die behoren tot een beschermde diersoort.

In artikel 68, lid 1 van de Ffwet wordt aan Gedeputeerde Staten de bevoegdheid gegeven een ontheffing te verlenen van het bepaalde in artikel 9, voor zover er geen andere bevredigende oplossing bestaat en aan de gunstige staat van instandhouding van de soort geen afbreuk wordt gedaan. Dit eerste lid bevat een limitatieve lijst van belangen ten behoeve waarvan ontheffing mag worden verleend. Onder e van dit lid wordt de mogelijkheid geboden aanvullende belangen aan te wijzen bij algemene maatregel van bestuur.

Van deze mogelijkheid is gebruik gemaakt in het Besluit beheer en schadebestrijding dieren (hierna het Besluit). In artikel 4 van dit Besluit worden deze belangen genoemd. Onder c is dit het voorkomen en bestrijden van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren behorende tot de diersoorten Edelhert, Ree, Damhart of Wild Zwijn.

Artikel 72 van de Ffwet in samenhang met artikel 5, lid 1 van het Besluit wijst de middelen aan waarmee dieren mogen worden gevangen of gedood. Onder a wordt het gebruik van het geweer toegestaan. In artikel 7, lid 1 van het Besluit worden tevens regels gesteld waaraan geweren en munitie dienen te voldoen. Volgens artikel 7, lid 6 mag een geweer niet voorzien zijn van een geluiddemper. De toelichting bij dit Besluit geeft aan, dat dit verbod voortvloeit uit de beschikking van het Comité van Ministers van de Benelux Economische Unie strekkende tot de limitatieve opsomming van de te bezigen geweren en munitie bij de jacht op de onderscheiden wildsoorten (voor een bespreking van dit besluit wordt verwezen naar het kopje hieronder).

Artikel 72, lid 5 van de Ffwet verbiedt het doden van dieren met andere dan de in het Besluit genoemde middelen. Artikel 68, lid 1 van de Ffwet geeft Gedeputeerde Staten de bevoegdheid ontheffing te verlenen van het bepaalde in artikel 72, lid 5 voor zover er geen andere bevredigende oplossing bestaat. In de toelichting bij het Besluit is het volgende opgenomen:

In artikel 72, vijfde lid, van de wet is een verbod neergelegd op het vangen en doden van dieren met andere dan aangewezen middelen of in strijd met de gebruiksregels voor die middelen. In uitzonderingssituaties kunnen Gedeputeerde Staten echter ontheffing van dit verbod verlenen.

Artikel 68 lid 4 stelt dat een ontheffing slechts verleend wordt aan een faunabeheereenheid op basis van een faunabeheerplan. Gedeputeerde Staten mogen hiervan afwijken, en ook aan anderen een ontheffing verlenen, indien de noodzaak ontbreekt, dat de te verrichten handelingen worden verricht door tussenkomst van een faunabeheereenheid (artikel 68, lid 6).

Beneluxovereenkomst op het gebied van de jacht en de vogelbescherming³

Deze overeenkomst regelt diverse zaken die betrekking hebben op de jacht en het vervoer en in de handel brengen van levend of dood wild en vogels. Een en ander om controles aan de binnengrenzen van de Benelux overbodig te maken. In deze overeenkomst verplichten de nationale overheden zichzelf de bepalingen van de overeenkomst in hun onderscheiden wetgevingen vast te leggen. Deze bepalingen hebben echter geen directe werking.

² Bekendmaking van de Staatsecretaris van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij van 7 november 2001, nr. TRCJZ/2001/15317, Directie Juridische Zaken, Stcrt. jrg. 2001, nr. 220

³ Beneluxovereenkomst van 10 juni 1970, Trb. 1970, 155, i.w.tr. Trb. 1972, 72, zoals nadien gewijzigd bij beschikkingen van 23 juni 1987, M (87) 2, Trb. 1987, 121 en 18 juni 1990, M(90)6, Trb. 1992, 150

In artikel 4, lid 2 van deze overeenkomst wordt aangegeven, dat de jacht alleen toegestaan is met nader aan te wijzen wapens en munitie. Om uitvoering te geven aan dit artikel is er een aparte beschikking opgesteld.⁴ In artikel 1 van deze beschikking worden een 4-tal categorie geweren verboden voor de jacht. Eén daarvan betreft geweren, voorzien van een geluiddemper. Zoals hierboven al aangegeven hebben de bepalingen uit dit artikel hun vertaling gekregen in het Besluit beheer en schadebestrijding dieren.

Wet wapens en munitie

In artikel 2, lid 1 wordt een opsomming gegeven van de wapens waar deze wet betrekking op heeft. Geluiddempers worden in dit artikel vermeld onder Categorie I, 3°. Volgens artikel 13, lid 1 is het verboden een wapen van categorie I te vervaardigen, te transformeren, voor derden te herstellen, over te dragen, voorhanden te hebben, te dragen, te vervoeren, te doen binnenkomen of te doen uitgaan.

Artikel 4, lid 1 geeft de Minister van Justitie de bevoegdheid ontheffing te verlenen voor wapens (en munitie) behorende tot een limitatieve lijst van groepen. Als onderdeel e vermeldt dit artikel: toestellen en voorwerpen voor beroepsdoeleinden.

Op grond van artikel 4 heeft de Minister van Justitie op 31 mei 2007 aan Staatsbosbeheer een ontheffing verstrekt voor het voorhanden hebben, dragen en vervoeren van twee geluiddempers voor het doden van edelherten, ten behoeve van het voorkomen en bestrijden van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren in de Oostvaardersplassen. Deze ontheffing is geldig tot 1 juni 2012. Een afschrift van deze ontheffing is bij de aanvraag gevoegd.

C. Beleid

Rijksbeleid

Het door Staatsbosbeheer gevoerde beheer van de grote grazers in de Oostvaardersplassen staat al geruime tijd in de publieke belangstelling. Er zijn de afgelopen jaren meerdere malen Kamervragen gesteld over het gevoerde beheer. Dit heeft geleid tot een aantal beleidsdocumenten die geen wettelijke status dragen, maar die wel richting gevend voor het gevoerde beheer.

Leidraad Grote Grazers

De eveneens in de Oostvaardersplassen voorkomende Heckrunderen en Konikpaarden zijn gedomesticeerde dieren; hierop is de Ffwet niet van toepassing. Deze dieren vallen onder de jurisdictie van de Gezondheids- en welzijnswet voor dieren (hierna: GWWD). Bevoegd gezag in deze is de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. In 2000 heeft de toenmalige Staatssecretaris van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij voor deze dieren de Leidraad Grote Grazers⁵ (hierna: Leidraad) opgesteld. In deze Leidraad wordt beschreven hoe terreinbeheerders met grote grazers dienen om te gaan in hun natuurterreinen. Voor de grote eenheden natuurgebieden, waaronder de Oostvaardersplassen, worden de grote grazers beschouwd als niet-gehouden dieren. Argumenten hiervoor zijn: de grote grazers kunnen zich - behoudens calamiteiten - zonder menselijk ingrijpen goed redden, het verlenen van intensieve zorg bij geboorte, verwonding of aandoeningen is niet mogelijk zonder grote stress voor alle overige dieren en praktisch ook onuitvoerbaar, en ten slotte is het onmogelijk om alle dieren dagelijks onder toezicht te houden.

Met uitzondering van artikel 36 van de GWWD, dat de algemene zorgplicht voor gehouden en niet-gehouden dieren regelt, is deze wet hiermee niet van toepassing verklaard op de grote grazers van de Oostvaardersplassen. Wellicht ten overvloede: de Leidraad heeft geen betrekking op dieren die onder de werking van de Flora- en faunawet vallen, zoals edelherten.

⁴ Beschikking van het Comité van Ministers van de Benelux Economische Unie van 24 september 1984 strekkende tot de limitatieve opsomming van de te bezigen geweren en munitie bij de jacht op onderscheiden wildsoorten, M (83) 17, Trb. 1987, 2

⁵ Brief van de Staatssecretaris van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij d.d. 26 januari 2000 (Tweede Kamer der Staten-Generaal, Vergaderjaar 1999-2000, Kamerstuk 26 800 XIV, nr. 85)

Advies ICMO

Vanwege de sterfte onder de grote grazers in de Oostvaardersplassen gedurende de winter van 2004/05 heeft de Tweede Kamer de Minister gevraagd een evaluatie op te stellen in samenwerking met de Raad voor Dieraangelegenheden over deze wintersterfte. Omdat het hier geen gehouden dieren betreft heeft de Minister hierbij ook de Raad voor het Landelijk Gebied om advies gevraagd. Het gezamenlijke concept-advies van 14 juni 2005 sprak zich uit voor een optimalisatie van het gevoerde beheer, een advies dat volledig door de Raad voor het Landelijk Gebied werd overgenomen in haar eindadvies. Op 18 augustus 2005 kwam de Raad voor Dieraangelegenheden echter met een afwijkend definitief advies, dat pleitte voor een reductie van het aantal grazers. Beide adviezen waren hierdoor tegenstrijdig.

De Minister heeft vervolgens een internationale commissie verzocht zich over deze kwestie te buigen, en bij een eensluidend advies van deze commissie dit advies bindend te verklaren. De commissie heeft in juni 2006 een eensluidend advies uitgebracht⁶. Als beheersstrategie voor de grote grazers heeft zij meerdere opties de revue laten passeren: niets doen; populatiebeheer door het doden van gezonde dieren in de herfst of gedurende het jaar; afschot van dieren die in een verslechterde conditie terecht gekomen zijn gedurende de winter en het vroege voorjaar; geboortebepanking. Hoewel zowel populatiebeheer als afschot van verzwakte dieren beiden haalbare strategieën worden genoemd, luidt het uiteindelijke unanieme advies - daarbij rekening houdend met de Nederlandse publieke opinie:

ICMO adviseert een reactief (populatie volgend) beheer (van grote grazers) te voeren. Deze vorm van beheer komt het meest tegemoet aan de behoefte om onnodig lijden te minimaliseren van zieke of gewonde dieren, of van dieren waarvan de conditie zodanig verzwakt is dat ze nauwelijks nog kans hebben te overleven. Aangezien deze situaties zich meestal voordoen tijdens de late winter (februari - medio april) adviseert ICMO dat gedurende die periode de gehele populatie van grote grazers dagelijks wordt gemonitord. Staatbosbeheer moet er naar streven om 90% van de dieren waarbij om welzijnsredenen afschot vereist is, te doden terwijl ze nog kunnen staan.⁷

Provinciaal beleid: Nota Flora & Fauna Flevoland

Deze nota onderschrijft de conclusies van de Leidraad, en bevat t.a.v. de grote grazers in de Oostvaardersplassen de volgende passage:

De Flora & faunawet is van toepassing op in het wild levende dieren en dus niet op zogenaamde gehouden dieren. Tot de gehouden dieren worden dieren gerekend die min of meer onder directe controle van de mens staan en van hem afhankelijk zijn. Met andere woorden het zijn geen zelfstandig levende dieren. Het betreft (landbouw)huisdieren, maar ook grote hoefdieren zoals edelherten en wilde zwijnen in omheinde gebieden, kleiner dan 5000 hectare. Op gehouden dieren is de Gezondheids- en welzijnswet voor dieren van toepassing, die hier verder buiten beschouwing blijft. Behalve 'wilde dieren' in gevangenschap kennen we tegenwoordig ook zelfstandig levende runderen en paarden, die feitelijk een positie tussen wilde en gehouden dieren innemen. Voor Flevoland zijn in dit verband de grote grazers in de Oostvaardersplassen relevant. De Oostvaardersplassen zijn groter dan 5000 ha. Doordat het een zeer voedselrijk gebied is, is de plantaardige productie bovendien veel groter dan op 5000 ha leefgebied op zandgronden. GS beschouwen deze grote grazers (edelherten, heckrunderen en konikpaarden) in dit gebied daarom als niet gehouden dieren. De edelherten vallen zodoende als beschermde inheemse diersoort onder de werking van de Flora & faunawet.

⁶ Reconciling Nature and Human Interest : advice of the International Committee on the Management of large herbivores in the Oostvaardersplassen (ICMO)

⁷ Nederlandse vertaling overgenomen van de website van de Raad voor het Landelijke Gebied

In de soortenbijlage bij deze nota wordt t.a.v. het Edelhert vermeldt:

Het provinciale beleid is vooralsnog gericht op een duurzaam beheer van de populatie edelherten in de Oostvaardersplassen en Hollandse Hout. [...] In alle gevallen wordt ontheffing verleend ter voorkoming en bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren.

D. Inhoudelijke beoordeling aanvraag

De huidige aanvraag betreft een verlenging van de ontheffing die afliep op 1 april 2010. Een aantal overwegingen uit de oorspronkelijke ontheffing is nog steeds relevant.

Argumenten voor afschot van edelherten

Beheer van de kudde in de Oostvaardersplassen vindt plaats volgens een begeleid natuurlijk systeem, met de keuze om zo min mogelijk in te grijpen. Bijvoeren van verzwakte dieren past niet in deze vorm van beheer. Ook het vangen of afvoeren van dieren is in verband met stress en veterinaire risico's niet als bevredigende oplossing aan te merken. Geconcludeerd kan worden dat in geval van het voorkomen of bestrijden van onnodig lijden er geen andere bevredigende oplossing aan te geven zijn, dan afschot van het betreffende dier.

Vanwege de grote maatschappelijke druk als gevolg van televisiebeelden van verhongerende dieren in de Oostvaardersplassen eerder dit jaar, werd er in de Tweede Kamer een motie aangenomen, waarin het bijvoeren van de grote grazers in de Oostvaardersplassen werd bepleit.

Na overname van deze motie door de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit hebben Gedeputeerde Staten toen - bij wijze van uitzondering - een ontheffing ex artikel 74a van de Flora- en faunawet verleend voor het bijvoeren van de edelherten in de Oostvaardersplassen. Uit het verslag van het gebruik van het hooi blijkt dat de edelherten hier nauwelijks gebruik van hebben gemaakt. Bijvoeren blijkt inderdaad geen alternatief te zijn.

Argumenten voor afschot met gebruikmaking van een geweer met geluiddemper

De ontheffing wordt aangevraagd voor het gebruik van een kogelgeweer voorzien van een geluiddemper.

Gebruik van een geluiddemper is wenselijk gezien de status van de Oostvaardersplassen als Speciale Beschermingszone onder de Vogelrichtlijn (tevens aangewezen als staatsnatuurmonument). Het gebied is namelijk als broed-, rust, rui- en foerageergebied voor veel vogels van belang. Het gebied wordt o.a. gebruikt door overwinterende watervogels. Inmiddels zijn de Oostvaardersplassen per 23 december 2009 definitief aangewezen als Natura 2000-gebied onder de Vogelrichtlijn.

Daarnaast is in de Provinciale Milieuverordening een groot deel van de Oostvaardersplassen aangewezen als 'Milieubeschermingsgebied voor stilte'. De meest actuele kaart van het Milieubeschermingsgebied voor stilte in de Oostvaardersplassen is opgenomen als kaart 4.6 bij de Verordening voor de fysieke leefomgeving Flevoland van 22 december 2009.

Ook is een deel van de Oostvaardersplassen op basis van het Beleidskader Faunabeheer in 2004 aangewezen als ganzenfoerageergebied. Uitvoelisel hiervan is dat ganzen in andere gebieden verjaagd mogen worden. Hierdoor zijn zij geconditioneerd om bij verstoring weg te trekken naar andere gebieden. Afschot van edelherten zonder gebruik van de geluiddemper veroorzaakt daarmee ongewenste verstoring van de ganzen in de Oostvaardersplassen. Gebruik van een geluiddemper zorgt voor rust bij de foeragerende eenden en ganzen.

Maar ook de grote grazers ondervinden stress en verstoring bij regulier afschot. Aangezien de meeste dieren gedood moeten worden aan het einde van de winter, wanneer de meeste dieren hun laatste vetreserves aanspreken, zou extra stress alleen maar tot verhoogde sterfte onder de dieren leiden.

Evaluatie gebruik kogelbuks met geluiddemper gedurende de voorgaande ontheffingperiode

Bij de ontheffingaanvraag is een verslag gevoegd van het effect van het gebruik van de kogelbuks met geluiddemper sinds 2006. Daarbij worden samengevat de volgende punten genoemd:

- Er vindt minder verontrusting van de overige grazers plaats, doordat het geluid vervormd wordt en daardoor minder herkenbaar is.
- Hetzelfde geldt voor de ganzen, die gewoon blijven zitten, zelfs wanneer afschot plaatsvindt op een afstand van 500 meter van de ganzen (afhankelijk van de windrichting). Tevens wordt aangegeven, dat zonder gebruik van de geluiddemper afschot in de cruciale periode onmogelijk zou zijn, omdat in de periode dat de meeste dieren worden afgeschoten, zich ook de grootste groepen ganzen en eenden in de Oostvaardersplassen bevinden.
- Voor de beheerders heeft de geluiddemper het bijkomende voordeel dat gericht en efficiënter gewerkt kan worden met minder blessures aan de schouder (reductie van de terugslag van het geweer met 30%) en minder schade voor het gehoor (reductie van het geluidsniveau met 25%).

E. Advies Faunafonds en reactie Provincie Flevoland

Op 15 juli 2010 heeft het Bestuur van het Faunafonds een advies uitgebracht. In haar advies brengt zij de volgende punten naar voren:

- De aanvraag heeft op zichzelf geen betrekking op het beheer van de edelhertenpopulatie, maar slechts op het uit hun uitzichtloos lijden verlossen van ernstig zieke/verzwakte of gewonde edelherten.
- Het bestuur acht de aanvraag begrijpelijk en gezien de bijzondere status van de Oostvaardersplassen ook logisch.
- Zij acht het gebruik van de geluiddemper echter in strijd met de Beneluxovereenkomst, omdat zij van mening is dat het verlossen van dieren uit uitzichtloos lijden onder het begrip jacht valt.
- Omdat uit de evaluatie van Staatsbosbeheer blijkt dat het gebruik van de geluiddemper wel een effectief middel is, adviseert zij er bij de Minister op aan te dringen de Beschikking zodanig te wijzigen dat in dit soort gevallen de geluiddemper kan worden ingezet.

Reactie Provincie Flevoland

Uit haar advies wordt duidelijk dat het Faunafonds geen inhoudelijke argumenten heeft tegen het gebruik van een geluiddemper bij het verlossen van dieren uit hun uitzichtloos lijden. Haar bezwaar richt zich tegen de inzet van een geluiddemper, omdat dit middel volgens de Beneluxovereenkomst tot de voor jacht verboden middelen behoort.

In de Beneluxovereenkomst is geen definitie opgenomen van het begrip jacht. De Flora- en faunawet hanteert in artikel 1 het volgende begrip voor jacht: "bemachtigen, doden of het met het oog daartoe opsporen van wild alsmede het doen van pogingen daartoe".

De Beneluxovereenkomst kent een opsomming van 48 wildsoorten verdeeld over 4 categorieën. In artikel 32, lid 1 van de Ffwet worden slechts een zestal diersoorten als wild aangewezen, waarbij de indeling in categorieën te vinden is in artikel 22 van het Jachtbesluit. Het Edelhert wordt hierbij niet genoemd. In Nederland hoort het Edelhert daarmee niet onder de wildsoorten, en er kan daarom ook geen sprake zijn van jacht in de zin van de Ffwet wanneer edelherten gedood worden.

Aangezien er bij het afschieten van edelherten in de Oostvaardersplassen geen sprake is van jacht noch van verdelging, maar van het verlossen van dieren uit een uitzichtloos lijden (euthanasie) zijn wij van mening, dat de Beschikking niet van toepassing is op onderhavige ontheffing.

Om eventuele ruis in de interpretatie van de Beschikking weg te nemen, zullen wij de aanbeveling van het Faunafonds overnemen om hierover contact op te nemen met de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

F. Besluit

Gedeputeerde Staten van Flevoland,

Gelet op de artikelen 2, 9, 68 en 72 van de Flora- en faunawet in samenhang met de artikelen 4, 5 en 7 van het Besluit beheer en schadebestrijding dieren,

Het Faunafonds gehoord hebbende,

Hebben besloten,

Aan Staatsbosbeheer Regio Oost de gevraagde ontheffing te verlenen, voor het doden van edelherten in de Oostvaardersplassen met behulp van een geweer voorzien van een geluiddemper, ter voorkomen van onnodig lijden van zieke en gebrekkige dieren,

En deze ontheffing te verlenen tot en met 1 augustus 2015.

Deze ontheffing gaat in de dag na dagtekening van het besluit.

Aan deze ontheffing van de artikelen 9 en 72, vijfde lid van de Flora- en faunawet zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemene voorschriften

- Op de naleving van het in of krachtens de wet gestelde wordt toezicht gehouden door o.a. de politie of daartoe door de provincie aangewezen ambtenaren. De gebruiker van de ontheffing is verplicht aan genoemde toezichthouders op eerste aanvraag onmiddellijk (een kopie van) de ontheffing en een legitimatiebewijs tonen.
- De houder van de ontheffing is verplicht jaarlijks een verslag uit te brengen aan de provincie Flevoland over de wijze waarop van de ontheffing gebruik gemaakt is.
- Deze ontheffing kan op grond van de criteria genoemd in artikel 80 van de Flora- en faunawet worden gewijzigd of ingetrokken.

Specifieke voorschriften

- Gebruik is slechts voorbehouden aan onderstaande lijst van met naam en toenaam vermelde personen:

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

- De gebruiker van de ontheffing moet ter plaatse waar deze een der handelingen verricht waartoe de ontheffing strekt, een kopie van de ontheffing en een legitimatiebewijs bij zich dragen.

G. Kennisgeving en afschriften

Een mededeling van dit besluit zal zo spoedig mogelijk geplaatst worden in de huis-aan-huis bladen Flevopost en Almere Vandaag. Eveneens wordt een mededeling gepubliceerd in de Staatscourant.

Een afschrift van dit besluit is door ons verzonden aan:

- Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
- Faunafonds
- Stichting Faunabeheereenheid Flevoland
- Gemeente Lelystad
- Dierenbescherming
- Ministerie van Justitie

H. Bezwaar

Belanghebbenden kunnen op basis van artikel 7:1 van de Algemene wet bestuursrecht (hierna Awb) schriftelijk bezwaar maken tegen dit besluit. Dit dient te geschieden binnen 6 weken na de dag van bekendmaking van dit besluit aan de aanvrager (artikel 6:7 van de Awb). Het bezwaarschrift kan men indienen bij het college van Gedeputeerde Staten, Postbus 55, 8200 AB Lelystad.

Tevens bestaat op grond van artikel 8:81 van de Awb de mogelijkheid om, indien - gelet op de betrokken belangen - onverwijlde spoed dit vereist, gelijktijdig met of na het indienen van een bezwaarschrift een voorlopige voorziening te vragen bij de president van de arrondissementsrechtbank te Zwolle. Het postadres van de rechtbank is postbus 10067, 8000 GB te Zwolle. Voor het vragen van een voorlopige voorziening is griffierecht verschuldigd.

I. Slotopmerkingen

Gedeputeerde Staten van de provincie Flevoland is geen bevoegd gezag in het kader van de Wet wapens en munitie. Het Ministerie van Justitie is hiervoor het bevoegde gezag. Gebruik van deze ontheffing dient in overeenstemming te zijn met de vereisten die door het Ministerie van Justitie worden gesteld.

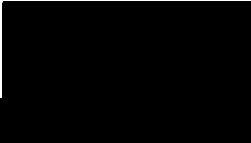
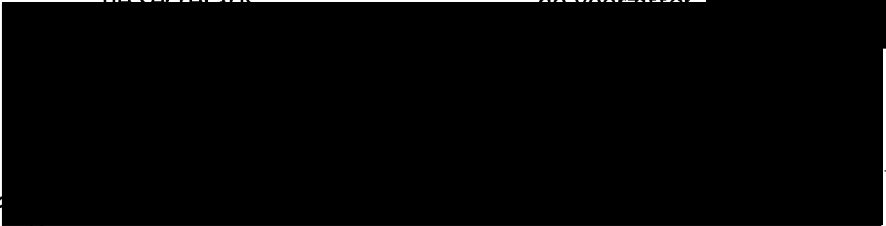
Hoewel het verlenen van een ontheffing krachtens artikel 68 van de Flora- en faunawet voor de overige grote grazers in de Oostvaardersplassen (Heckrunderen en Konikpaarden) niet aan de orde is, verdient het aanbeveling om de te doden exemplaren van deze diersoorten evenzo te doden met een kogelgeweer voorzien van een geluiddemper om dezelfde redenen als hiervoor vermeldt.

J. Ondertekening

Lelystad, **24 AUG. 2010**

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Flevoland,
de secretaris de voorzitter

Provincie Flevoland

Flora- en faunawet

Gedeputeerde Staten van Flevoland maken het volgende bekend:

Aanvraag

Gedeputeerde Staten van Flevoland delen mee dat zij op 24 augustus 2010 op grond van artikel 68 van de Flora- en faunawet een ontheffing hebben verleend aan Staatsbosbeheer Regio Oost. De ontheffing wordt verleend voor het doden van edelherten in de Oostvaardersplassen, met behulp van een geweer voorzien van een geluiddemper, ter voorkoming van onnodig lijden van zieke en gebrekkige dieren. Door gebruik te maken van een geluiddemper wordt verstoring van de grote grazers en overige fauna van de Oostvaardersplassen tot een minimum beperkt. Deze ontheffing is conform de op 4 februari 2003 en geactualiseerd op 24 oktober 2006 door Gedeputeerde Staten van Flevoland goedgekeurde nota Flora & fauna Flevoland.

Ontheffing

Gedeputeerde Staten van Flevoland verlenen de ontheffing tot 1 augustus 2015.

Ter inzage

De ontheffing met de overige stukken ligt voor een ieder ter inzage vanaf donderdag 2 september 2010 tot en met woensdag 13 oktober 2010 op de volgende plaatsen en tijden:

- in de Stadswinkel van de gemeente Lelystad, De Meent 14 te Lelystad op werkdagen tijdens kantooruren;
- in het provinciehuis, Visarenddreef 1, Lelystad op werkdagen tijdens kantooruren.

Om de stukken buiten deze uren in te zien, kan telefonisch (0320-265407 of 265382) een afspraak worden gemaakt. Tevens zullen alle relevante stukken voor een ieder toegankelijk zijn via de website <http://www.flevoland.nl/digitaal-loket/inzien/>.

Bezwaar

Tegen onze besluiten kunt u op grond van artikel 7:1 van de Algemene wet bestuursrecht binnen zes weken na datum van verzending ervan bij ons schriftelijk bezwaar maken. Uw bezwaarschrift dient ondertekend en voorzien te zijn van uw naam en adres, de datum, een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht, de gronden van het bezwaar.

Verzoek om voorlopige voorziening

Wanneer u van mening bent dat, in afwachting van de behandeling van uw bezwaarschrift, een voorlopige voorziening moet worden getroffen, kunt u een verzoek daartoe indienen bij de president van de arrondissementsrechtbank te Zwolle, Postbus 10067, 8000 GB te Zwolle. Uw verzoek om voorlopige voorziening wordt pas in behandeling genomen wanneer u griffierecht heeft betaald. De president van de arrondissementsrechtbank laat u weten hoe hoog het griffierecht is en op welke wijze u dit kunt overmaken.

Overslaan van de bezwaarschriftenprocedure

Op grond van artikel 7:1a van de Algemene wet bestuursrecht kunt u in uw bezwaarschrift aangeven dat u de bezwaarschriftenprocedure wilt overslaan en rechtstreeks in beroep wilt gaan bij de administratieve rechter. In artikel 7:1 a tweede lid van de Algemene wet bestuursrecht is bepaald dat wij een dergelijk verzoek in ieder geval moeten afwijzen wanneer:

- A) het bezwaarschrift is gericht tegen het niet op tijd nemen van een besluit.
- B) tegen het besluit door een andere belanghebbende ook een ander bezwaarschrift is ingediend waarin zo'n verzoek niet is gedaan en dit bezwaarschrift ontvankelijk is.

Wij stemmen alleen in met het verzoek om de bezwaarschriftenprocedure over te slaan, wanneer de zaak daarvoor geschikt is. Wanneer dit het geval is, zenden wij het bezwaarschrift door aan de bevoegde rechter.

Proceskostenvergoeding

Tot slot wijzen wij u er nog op dat u op grond van artikel 7:15, tweede lid van de Algemene wet bestuursrecht bij ons - voordat wij een besluit hebben genomen op uw bezwaarschrift - een verzoek kunt indienen om de kosten die u redelijkerwijs in verband met de behandeling van uw bezwaarschrift moet maken, te vergoeden. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om kosten van rechtsbijstand, kosten van een getuige/deskundige; reis- en verblijfskosten, kosten van uittreksels uit openbare registers, telegrammen, telefoongesprekken. Bij het indienen van zo'n verzoek moet u het bedrag van de vergoeding aangeven en stukken overleggen waaruit blijkt dat u deze kosten daadwerkelijk heeft gemaakt. Bij het besluit dat wij op het bezwaarschrift nemen, wordt tegelijkertijd een besluit genomen op een ingediend verzoek om vergoeding van de kosten.

Nadere inlichtingen

Voor inlichtingen over de procedure kunt u zich wenden tot de provincie Flevoland (0320-265488).

PROVINCIE FLEVOLAND

Staatbosbeheer

Regio Oost

Kenmerk

Code

Ontvangen

2014-1058
07-3515

30 APR 2014

Postbus 55

8200 AB Lelystad

Telefoon

(0320)-265265

Fax

(0320)-265260

E-mail

provincie@Flevoland.nl

Website

www.flevoland.nl

Wopu:

Staatbosbeheer
De heer ing. N.W. de Snoo
Postbus 6
7400 AC DEVENTER

Verzenddatum

29 APR. 2014

Onderwerp

Flora- en faunawet; gewijzigde ontheffing afschot edelherten
Oostvaarderlassen (kenmerk 1007812, 26 augustus 2010)

Bijlagen

3

Afgehandeld

C.C.

Uw kenmerk

Sbo2013-3133-jro

Ons kenmerk

1606087

2605 2014.

Geachte heer De Snoo,

Op 13 december 2013 hebben wij uw aanvraag voor een wijziging op de ontheffing ontvangen. De aanvraag betrof enkel het toevoegen van een gebruiker aan de ontheffing.

Wij hebben op 18 december 2013 op uw aanvraag gereageerd (kenmerk 156752) met de mededeling deze aanvraag vooralsnog buiten behandeling te laten. Aanleiding hiertoe was de onzekerheid die ontstaan was over de toegestane middelen bij soorten die onder de Benelux-overeenkomst als wildsoort zijn aangemerkt. Wij hebben u toen laten weten de wijziging van de ontheffing nog niet te kunnen verwerken totdat de staatssecretaris van Economische Zaken toestemming heeft verkregen om de huidige praktijk van beheer en schadebestrijding binnen de kaders van de Flora- en faunawet te kunnen voortzetten, waar nodig in afwijking van de bepalingen van de Benelux-overeenkomst. Intussen is deze toestemming verkregen (beschikking M (2014)3 van 5 maart 2014) en hebben wij uw aanvraag in behandeling genomen.

De wijziging van de ontheffing omvat enkel de toevoeging van een gebruiker. Inhoudelijk wijzigt de ontheffing niet. Gebleken is dat de wijze waarop de ontheffing geschreven was een effectieve wijziging van de gebruikers van de ontheffing onmogelijk maakt. De specifieke voorschriften zijn daarom door ons herschreven, waardoor de gebruikers die voorheen bij naam genoemd werden in het dictum van het besluit vanaf nu opgenomen zijn in een bijlage. Hiermee is het toevoegen of verwijderen van een gebruiker door middel van een melding in het vervolg mogelijk zonder dat deze ontheffing opnieuw gewijzigd dient te worden.

Voor de volledigheid wijzen wij u er op dat het e-mailadres om acties aan te melden is gewijzigd naar [REDACTED]. Voorheen was dit faunamelding@flevoland.nl.

Wij verwachten u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Flevoland,
de secretaris, de voorzitter,

Inlichtingen bij

Doorkiesnummer

0320-265779

Bezoekadres

Visarenddreef 1

Lelystad

Besluit van GEDEPUTEERDE STATEN VAN FLEVOLAND tot ambtshalve wijziging van de ontheffing op grond van artikel 68 van de Flora- en faunawet van 26 augustus 2010 met kenmerk 1007812.

Inhoudsopgave

- A. Onderwerp aanvraag
- B. Overwegingen bij deze aanvraag
- C. Besluit
- D. Kennisgeving en afschriften
- E. Bezwaar
- F. Ondertekening

Bijlagen

- 1. Lijst van gebruikers
- 2. Kaart van het beheersgebied Oostvaardersplassen
- 3. Informatieblad bezwaarprocedure Gedeputeerde Staten van Flevoland

A. Onderwerp aanvraag

Op 13 december 2013 hebben wij van de regiodirecteur Oost van Staatsbosbeheer het verzoek ontvangen een extra gebruiker toe te voegen aan de ontheffing voor het doden van edelherten in de Oostvaardersplassen met behulp van een geweer met demper ter voorkoming van onnodig lijden.

Deze aanvraag is in eerste instantie door ons buiten behandeling gelaten, vanwege de uitspraken van de Raad van State van 4 december 2013 (201012263/1/A3 en 201100944/1/A3), die tot grote onduidelijkheid leidden aangaande te toegestane middelen wanneer het om soorten ging die als wildsoort opgenomen zijn in de Beneluxovereenkomst op het gebied van jacht en de vogelbescherming. Het edelhert komt voor op deze wildlijst. Op de limitatieve lijst van middelen onder deze overeenkomst komt gebruik van een demper niet voor.

Met de nieuwe Beschikking van het Comité van Ministers van 5 maart 2014 is de gewenste duidelijkheid verschaft, en mag Nederland afwijken van deze overeenkomst voor zover dit in het belang van de wetenschap, het natuurbeheer of de schadebestrijding nodig is.

B. Overwegingen bij deze aanvraag

Bij het in behandeling nemen van de aanvraag, bleek dat de huidige tekst van het besluit van 26 augustus 2010 een effectieve wijziging van personen die van de ontheffing gebruik mogen maken in de weg stond. Doordat de personen met naam en toenaam vermeld staan in het dictum van de ontheffingvoorschriften betekent dit telkens de noodzaak van een formele wijziging van de ontheffing wanneer er een wijziging van de gebruikers gewenst is.

Het dictum is daartoe herschreven, waardoor de namen van de gebruikers in bijlage 1 zijn opgenomen. Een eenvoudige melding aan Gedeputeerde Staten volstaat voortaan om de namen van gebruikers te wijzigen.

Vanwege vragen in 2012 van het Functioneel Parket, Handhavingseenheid Amsterdam van het Openbaar Ministerie betreffende de reikwijdte van de door ons verleende ontheffing, is ter verduidelijking een kaart bijgevoegd als bijlage 2 bij dit besluit, waarop behalve het Natura 2000-gebied Oostvaardersplassen ook de bossen zijn opgenomen, die onderdeel uitmaken van het leefgebied van het edelhert. De ontheffing is in dit gehele leefgebied van het edelhert van kracht.

Omdat het beleid zoals vastgelegd in de Nota Flora en Fauna Flevoland vooralsnog niet voorziet in een vrijlevende populatie edelherten dan in de Oostvaardersplassen met de aanliggende bossen is afstemming over het leefgebied van de edelherten gewenst. Een wijziging van de kaart met het leefgebied van de edelherten kan dan ook alleen plaatsvinden nadat Gedeputeerde Staten hiertoe een gemotiveerd verzoek heeft ontvangen.

C. Besluit

GEDEPUTEERDE STATEN van FLEVOLAND,

Hebben besloten,

De volgende wijzigingen aan te brengen in de aan Staatsbosbeheer Regio Oost bij besluit van 26 augustus 2010 met kenmerk 1007812 verleende ontheffing,

Voor het doden van edelherten in de Oostvaardersplassen met behulp van een geweer voorzien van een geluiddemper, ter voorkomen van onnodig lijden van zieke en gebrekkige dieren,

Het dictum van de specifieke voorschriften wordt gewijzigd en komt als volgt te luiden:

1. Het gebruik van deze ontheffing is slechts voorbehouden aan de lijst van personen, die met naam een toenaam vermeld staan op bijlage 1 van deze ontheffing;
2. De in bijlage 1 opgenomen lijst van personen, kan door middel van een melding aan Gedeputeerde Staten gewijzigd worden;
3. Van deze ontheffing mag slechts gebruik gemaakt worden binnen de begrenzing van het in bijlage 2 opgenomen beheersgebied;
4. De in bijlage 2 opgenomen kaart kan op verzoek gewijzigd worden;
5. De gebruiker van de ontheffing moet ter plaatse waar deze een der handelingen verricht waartoe de ontheffing strekt, een kopie van de ontheffing en een legitimatiebewijs bij zich dragen,

Voor het overige blijft de bij besluit van 26 augustus 2010 met kenmerk 1007812 verleende ontheffing ongewijzigd.

D. Kennisgeving en afschriften

Een mededeling van dit besluit zal zo spoedig mogelijk geplaatst worden in de huis-aan-huis bladen Flevopost en Almere Vandaag. Eveneens wordt een mededeling gepubliceerd in de Staatscourant.

Een afschrift van dit besluit is door ons verzonden aan:

- Ministerie van Economische Zaken
- Het Bestuur van het Faunafonds
- Stichting Faunabeheereenheid Flevoland
- Gemeente Lelystad
- Dierenbescherming Nederland
- Stichting De Faunabescherming
- Ministerie van Justitie

E. Bezwaar

Tegen dit besluit kunt u binnen zes weken na datum van verzending van deze brief schriftelijk bij ons bezwaar maken. Uw bezwaarschrift dient ondertekend te zijn en voorzien van uw naam en adres, de datum, een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht en de gronden van het bezwaar.

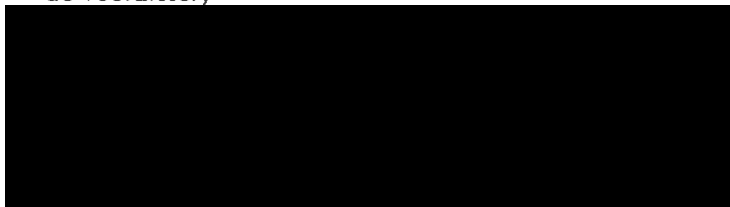
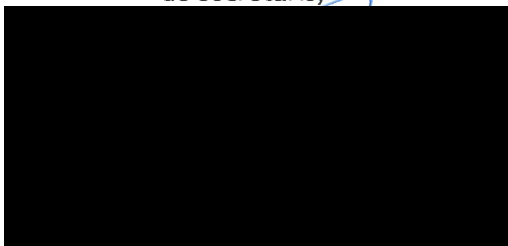
Nadere informatie over de bezwaarprocedure treft u aan op het informatieblad dat als bijlage 3 is opgenomen.

F. Ondertekening

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Flevoland,
de secretaris,

de voorzitter,

Bijlage 1:

Lijst van gebruikers

Gebruik van de ontheffing is slechts voorbehouden aan onderstaande lijst van met naam en toenaam vermelde personen:

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

NIEUW TOEGEVOEGD:

[REDACTED]

Bijlage 2:

Kaart van het beheersgebied Oostvaarderplassen

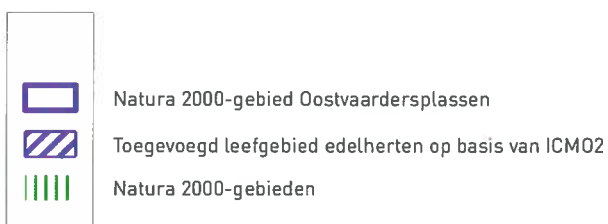
Beheersgebied edelherten Oostvaardersplassen

Figuur 1

Bron: Staatsbosbeheer

Bronnen: Esri Nederland, Esri, Kadaster, CBS, Min VROM, Rijkswaterstaat en gemeenten: Rotterdam, Breda, Tilburg

Bijlage 3:

Informatieblad bezwaarprocedure Gedeputeerde Staten van Flevoland

Bezwaar

Tegen onze besluiten kunt u op grond van artikel 7:1 van de Algemene wet bestuursrecht binnen zes weken na datum van verzending ervan bij ons schriftelijk bezwaar maken. Uw bezwaarschrift dient ondertekend en voorzien te zijn van uw naam en adres, de datum, een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht en de gronden van het bezwaar.

Verzoek om voorlopige voorziening

Wanneer u van mening bent dat, in afwachting van de behandeling van uw bezwaarschrift, een voorlopige voorziening moet worden getroffen, kunt u een verzoek daartoe indienen bij de voorzieningenrechter. Het adres is Rechtbank Midden-Nederland, Afdeling Bestuursrecht, voorlopige voorzieningen, Postbus 16005, 3500 DA Utrecht. Uw verzoek om voorlopige voorziening wordt pas in behandeling genomen wanneer u griffierecht heeft betaald. De rechtbank laat u weten hoe hoog het griffierecht is en op welke wijze u dit kunt overmaken.

Overslaan van de bezwaarschriftenprocedure

Op grond van artikel 7:1a van de Algemene wet bestuursrecht kunt u in uw bezwaarschrift aangeven dat u de bezwaarschriftenprocedure wilt overslaan en rechtstreeks in beroep wilt gaan bij de bestuursrechter. In artikel 7:1 a tweede lid van de Algemene wet bestuursrecht is bepaald dat wij een dergelijk verzoek in ieder geval moeten afwijzen wanneer: A) het bezwaarschrift is gericht tegen het niet op tijd nemen van een besluit. B) tegen het besluit door een andere belanghebbende ook een ander bezwaarschrift is ingediend waarin zo' n verzoek niet is gedaan en dit bezwaarschrift ontvankelijk is.

Wij stemmen alleen in met het verzoek om de bezwaarschriftenprocedure over te slaan, wanneer de zaak daarvoor geschikt is. Wanneer dit het geval is, zenden wij het bezwaarschrift door aan de bevoegde rechter.

Proceskostenvergoeding

Tot slot wijzen wij u er nog op dat u op grond van artikel 7:15, tweede lid van de Algemene wet bestuursrecht bij ons - voordat wij een besluit hebben genomen op uw bezwaarschrift - een verzoek kunt indienen om de kosten die u redelijkerwijs in verband met de behandeling van uw bezwaarschrift moet maken, te vergoeden. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om kosten van rechtsbijstand, kosten van een getuige/deskundige; reis- en verblijfkosten, kosten van uittreksels uit openbare registers, telefoongesprekken. Bij het indienen van zo'n verzoek moet u het bedrag van de vergoeding aangeven en stukken overleggen waaruit blijkt dat u deze kosten daadwerkelijk heeft gemaakt. Bij het besluit dat wij op het bezwaarschrift nemen, wordt tegelijkertijd een besluit genomen op een ingediend verzoek om vergoeding van de kosten.